

6 december 2022

VERPLICHTE CERTIFICERING BESTE WAARBORG VOOR VEILIGE TOEPASSING PURSCHUIM

Het Kennisplatform Gespoten PURschuim is teleurgesteld dat minister De Jonge voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening niet overgaat tot verplichte certificering voor het aanbrengen van gespoten PURschuim. Daarmee negeert de minister een goed onderbouwd advies van ingenieursbureau Royal Haskoning DHV (RHDHV), dat onlangs een evaluatie heeft verricht van de wijze waarop bedrijven gespoten PURschuim aanbrengen.

De aanbeveling van RHDHV om verplichte certificering in te voeren voor alle isolerende bedrijven die gespoten PURschuim aanbrengen is geheel in lijn met het advies van de Gezondheidsraad uit 2020. Het Kennisplatform is het volledig eens met beide aanbevelingen. De branche is een groot voorstander van verplichte certificering. Een dergelijk stelsel zal het beperkte veiligheidsrisico verder minimaliseren. Bovendien is het eerlijker: het zal leiden tot level playing field wanneer niet alleen de huidige gecertificeerde bedrijven – die circa 90 procent van de markt representeren – maar ook de andere isolerende bedrijven wettelijk verplicht zijn zich aan de richtlijnen te houden.

Route minister niet effectief

Minister De Jonge kiest een andere weg. In een brief die hij samen met de uitkomst van de praktijkevaluatie op 2 december naar de Tweede Kamer heeft gestuurd kondigt hij aan nadere eisen in de bouwregelgeving te gaan opnemen; overigens zonder daarbij aan te geven op welke aspecten die nadere eisen betrekking hebben.

Het Kennisplatform vindt de route die de minister voorstelt niet effectief. De veronderstelling dat gemeenten als bevoegd gezag een handhavende rol zouden kunnen spelen, en zelfs werkzaamheden zouden kunnen stilleggen, is een illusie. Los van de vraag of gemeenten hier handhavende capaciteit voor hebben, is na-isolatie niet vergunningsplichtig, en zijn gemeenten derhalve niet vooraf op de hoogte van uit te voeren werkzaamheden. Voor gecertificeerde bedrijven ligt dat anders: voor hen geldt een aanmeldingsplicht vooraf van werkzaamheden, waardoor hun certificerende instellingen in een hoge frequentie inspecties verrichten tijdens de isolatiewerkzaamheden.

Daarom is het veel beter om aan te sluiten bij het al sinds jaar en dag bestaande (nu nog vrijwillige) stelsel van certificering. Toetsing van gecertificeerde bedrijven door onafhankelijke certificeringsinstellingen (die op hun beurt weer onder toezicht staan van de Raad voor Accreditatie) is en blijft naar de mening van de branche de beste waarborg voor het veilig toepassen van gespoten PURschuim. Dat sluit aan bij het doel dat de minister zelf in zijn Kamerbrief formuleert: het zo veel mogelijk waarborgen van een correcte uitvoering van de werkpraktijk.

Praktijkevaluatie bevestigt veilige toepassing

De evaluatie van de werkpraktijk door RHDHV vloeide voort uit het eerdergenoemde advies van de Gezondheidsraad. De raad had op basis van onderzoek geconcludeerd dat het gezondheidsrisico

van gespoten PURschuim minimaal is indien de richtlijnen worden nageleefd. De opdracht van RHDHV was na te gaan hoe er in de praktijk wordt omgegaan met gespoten PURschuim en of bedrijven de richtlijnen volgen. De praktijkevaluatie bevestigt eerdere onderzoeken en adviezen die hebben laten zien dat dit isolatiemateriaal veilig kan worden toegepast, mits bedrijven zich houden aan de richtlijnen. Dat sprake is van minimale risico's blijkt ook uit het feit dat er de afgelopen jaren nagenoeg geen meldingen zijn binnengekomen bij GGD'en (van bewoners) en in het geheel geen klachten bij het Nederlandse Centrum voor Beroepsziekten (van medewerkers).

Meeste bedrijven werken professioneel

Uit de evaluatie komt naar voren dat de meeste bedrijven professioneel te werk gaan met het isoleren van woningen met gespoten PURschuim. Maar er is natuurlijk altijd ruimte voor verbetering. Zo houden bedrijven niet altijd strak de hand aan de eis dat bewoners tijdens en twee uur na het isoleren de woning moeten verlaten. Dit lijkt mede veroorzaakt te worden door de toelichting op het desbetreffende artikel in het Bouwbesluit, die voor meerderlei uitleg vatbaar is. Het Kennisplatform zal zich ervoor inzetten dat bedrijven de wettelijke eis stipt naleven.

Risicoverhogende factoren beperken

Op basis van de evaluatie van de werkpraktijk doet RHDHV verschillende aanbevelingen, onder meer gericht op beperking van de risicoverhogende factoren. Deze aanbevelingen hebben onder meer betrekking op afwezigheid van bewoners en huisdieren, aanwezigheid van vocht, de ventilatie, de menging, het dichtmaken van kieren en spleten tussen kruipruimte en woning, en dakisolatie met gespoten PUR-schuim. Het Kennisplatform constateert dat diverse aanbevelingen al onderdeel zijn van de beoordelingsrichtlijnen. Daar waar uitbreidingen of aanpassingen nodig zijn zal het Kennisplatform bevorderen dat de beoordelingsrichtlijnen hierop worden aangepast.

Informatieverstrekking richting bewoners en verwerkers

Daarnaast zijn er aanbevelingen van RHDHV die te maken hebben met het geven van informatie aan bewoners en verwerkers over veiligheid en milieueffecten van het product: via de verplichte Veiligheidsinformatiebladen, maar ook informatie voor de consument voorafgaand aan de werkzaamheden. Het Kennisplatform heeft de afgelopen jaren veel tijd en aandacht besteed aan een goede informatievoorziening en staat altijd open om deze verder te verbeteren. Het Kennisplatform zal de aanbevelingen zorgvuldig bestuderen en hierover afstemmen met het Meldpunt PURslachtoffers, waarmee het de afgelopen jaren regelmatig in contact is geweest.

Het Kennisplatform staat open voor de aanbeveling aan de branche om een sociaal en financieel vangnet op te zetten voor bewoners en werknemers met gezondheidsklachten wanneer werkzaamheden niet correct zijn uitgevoerd. Het Kennisplatform wijst er wel op dat in de praktijk blijkt dat onprofessionele praktijken zich met name voordoen bij niet-gecertificeerde bedrijven, die niet onder de invloedssfeer van de branche vallen. De branche zal daarom uitsluitend stappen ondernemen rondom deze aanbeveling als er een systeem van verplichte certificering wordt ingevoerd. Zolang de minister dit afwijst, kan van de branche niet in rede worden verlangd verantwoordelijkheid te nemen voor bedrijven die zich onttrekken aan toezicht door certificeringsinstellingen.

Emissierichtlijn

Het Kennisplatform constateert dat de onderzoekers van RHDHV de door de branche ontwikkelde emissierichtlijn een goede basis vinden om producten te testen op emissies. Het Kennisplatform kan prima uit de voeten met de aanbeveling om deze richtlijn uit te breiden met het testen op vorming

van MDA (4,4'-methylenedianiline) bij watergedragen producten. Het Kennisplatform legt momenteel de laatste hand aan herziening van een enkele jaren geleden ingevoerde emissierichtlijn, en ziet mogelijkheden om het testen op MDA-vorming direct hierbij mee te nemen. De branche stemt hierover graag af met het ministerie en andere betrokken partijen.

Arbocatalogus

In het kader van aandacht voor arbeidsomstandigheden adviseert RHDHV om het bestaande A-blad, een gestandaardiseerd document dat voor bedrijven dient als hulpmiddel voor het veilig aanbrengen van gespoten PUR-schuim, uit te werken tot een arbocatalogus. Het Kennisplatform is al enige tijd in overleg met vakbonden en certificerende instellingen over overheveling van een deel van de voorschriften vanuit de beoordelingsrichtlijnen naar een arbocatalogus. Samen met deze andere partijen maakt het Kennisplatform hierbij een afweging van voor- en nadelen. Een arbocatalogus heeft een steviger status dan een A-blad: het geeft de Nederlandse Arbeidsinspectie de mogelijkheid te handhaven. Daar staat echter tegenover dat de frequentie hiervan lager ligt dan inspecties door certificerende instellingen, wat in de praktijk dus zou kunnen leiden tot minder in plaats van meer toezicht.

Medisch protocol uitbreiden

Daarnaast adviseren de onderzoekers, net als de Gezondheidsraad dat twee jaar geleden deed, om het medisch protocol uit te breiden. Het Kennisplatform kan zich vinden in dit advies: het medisch protocol, is inmiddels zes jaar oud. Periodieke actualisering acht het Kennisplatform een goede zaak.

RHDHV adviseert de overheid om een landelijk punt op te zetten voor centrale klachtenregistratie. Het Kennisplatform is met de onderzoekers van mening dat dit inderdaad een overheidsverantwoordelijkheid is, en gaat ervan uit dat het ministerie zijn verantwoordelijkheid gaat nemen. Deze aanbeveling is indertijd ook door de Gezondheidsraad gedaan, maar dit heeft vooralsnog niet tot actie geleid.

Tot slot wordt geadviseerd om op korte termijn aandacht te geven aan de groep mensen met gezondheidsklachten waar nog geen oplossing voor is gevonden. Naar de mening van het Kennisplatform ligt het op de weg van consumenten en individuele bedrijven om hierover in onderling overleg oplossingen te vinden die voor beide partijen bevredigend zijn. Het Kennisplatform heeft bedrijven in het verleden opgeroepen zich in te zetten voor goede oplossingen en zal dat blijven doen.

Vervolgonderzoek

Tot slot beveelt RHDHV aan om een protocol op te stellen om blootstelling in kaart te brengen wanneer er fouten zijn gemaakt tijdens het aanbrengen van gespoten PURschuim. De door de branche ontwikkelde emissierichtlijn kan hiervoor naar het oordeel van RHDHV als goede basis dienen. Daarnaast wordt onderzoek geadviseerd ten aanzien van de afwezigheidseis bij het spuiten van PURschuim in leefruimtes, en wordt geadviseerd te onderzoeken of en hoe de scheiding van PUR bij sloopafval verbeterd kan worden en hoe andere eventuele externe milieueffecten van gespoten PURschuim voorkomen kunnen worden.

Het Kennisplatform kan zich per definitie vinden in het doen van onderzoek dat nieuwe informatie oplevert, en is dan ook vanzelfsprekend bereid mee te werken aan de uitvoering van de beoogde onderzoeken. Het is momenteel al mogelijk om PURschuim te scheiden van sloopafval, en er is bijvoorbeeld losmaakbare PURschuim ontwikkeld. Het Kennisplatform zet zich ervoor in om

ontwikkelingen en innovaties te initiëren dan wel te ondersteunen die de milieuprestatie van gespoten PURschuim verder optimaliseren.